

Fyzikálne okienko

Základy internetu vecí

ÚINF PF UPJŠ

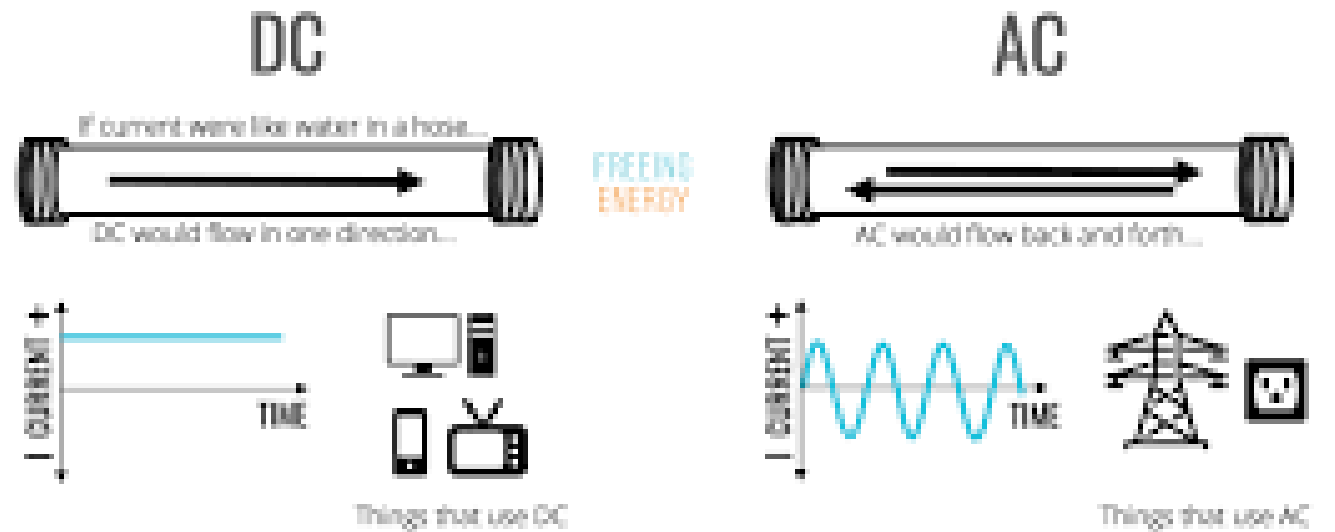
1. týždeň

Jednosmerný a striedavý prúd

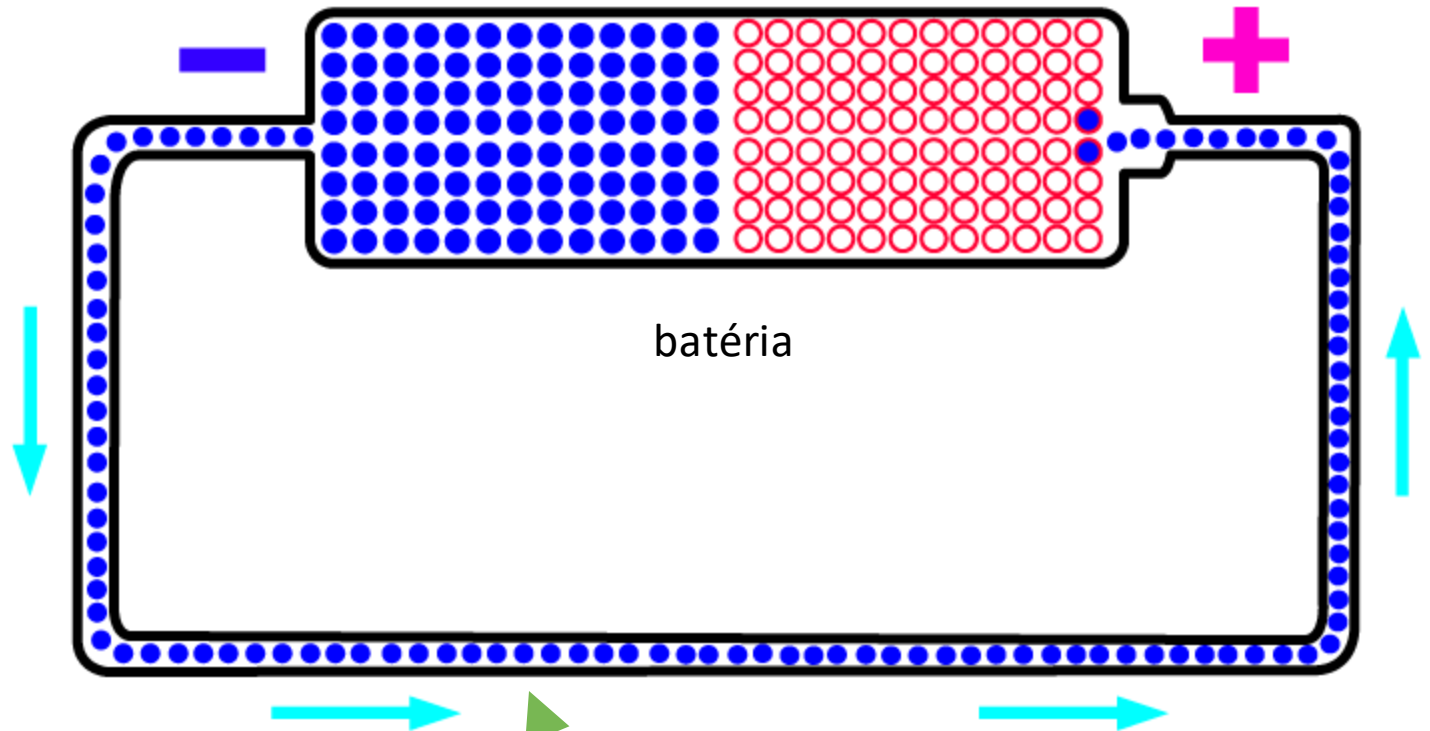
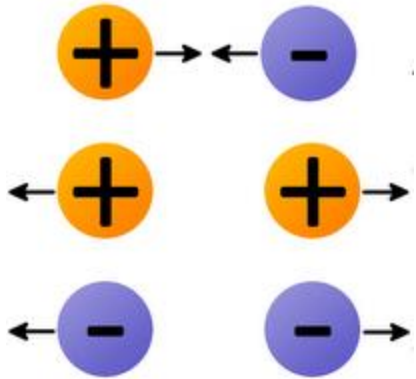
- v zásuvke – 230V, 50Hz
(USA – 120V, 60Hz)
- adaptér (AC -> DC)
  - transformátor
  - usmerňovač (rectifier)
  - el. filter

Alternating Current vs Direct Current

Elektrický náboj (charge)

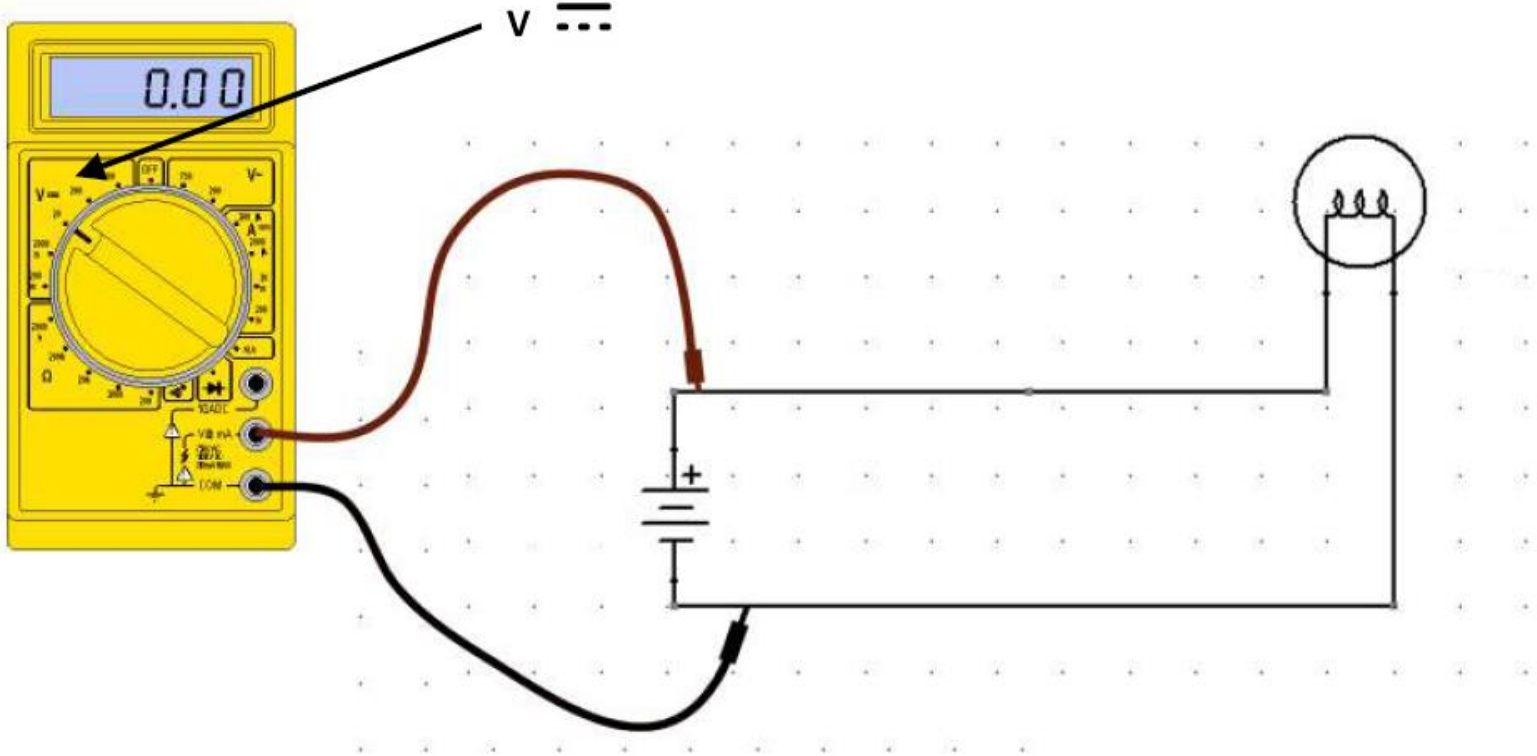
Čo **motivuje** voľné elektróny sa presúvať?
Ako **veľmi** sú motivované?

Elektrické napätie (voltage)

- fyzikálna veličina, ktorá
  - vyjadruje rozdiel **elektrického potenciálu dvoch bodov** a
  - predstavuje **energiu** potrebnú na premiestnenie elektrického náboja medzi týmito dvoma bodmi v určitom elektrickom poli
- označenie: **U**
- jednotka: **volt (V)**

Multimeter – meranie napätia

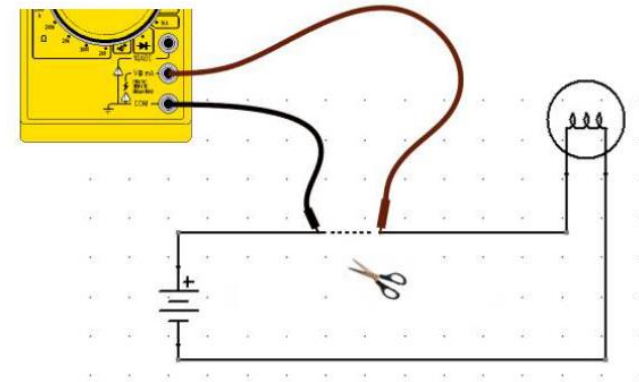
Multimeter

Jednosmerné napätie
(paralelné zapojenie)

Odpor súčiastky

Jednosmerný prúd
- pozor zapája sa do série

Test prepojenia

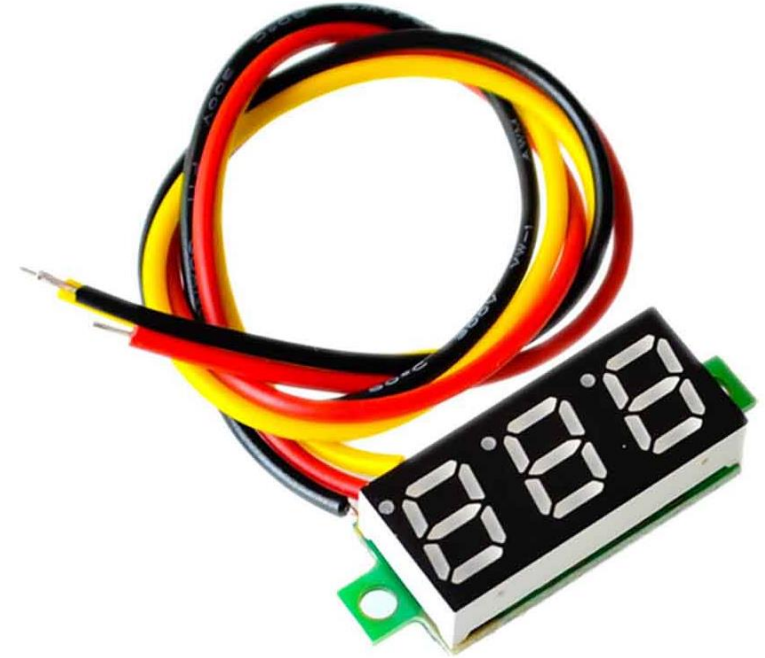
Mini digitálny voltmeter

červený – power supply (3 – 30V)

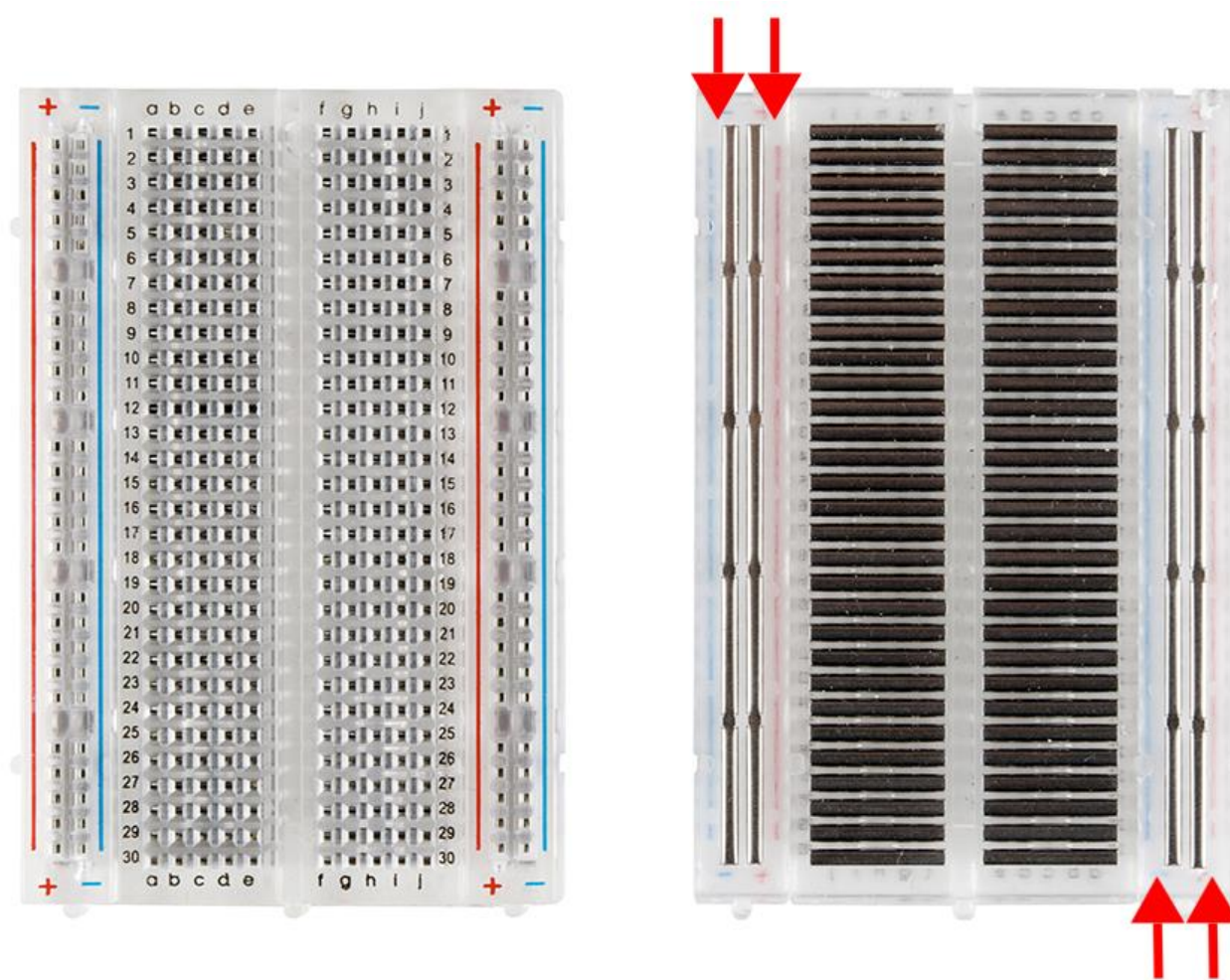
čierny – GND

žltý – na meranie napätia

- Arduino
  - napojenie - **čierny** GND, **červený** 5V
  - meranie napätia medzi **žltým** a **čiernym**
- Otázka dňa:
Ako odmerať odpor súčiastky pomocou voltmetra?

Nepájivé kontaktné pole (breadboard)

Elektrické napätie - metafora

Ráno na ceste do školy...

Popoludní na ceste zo školy...

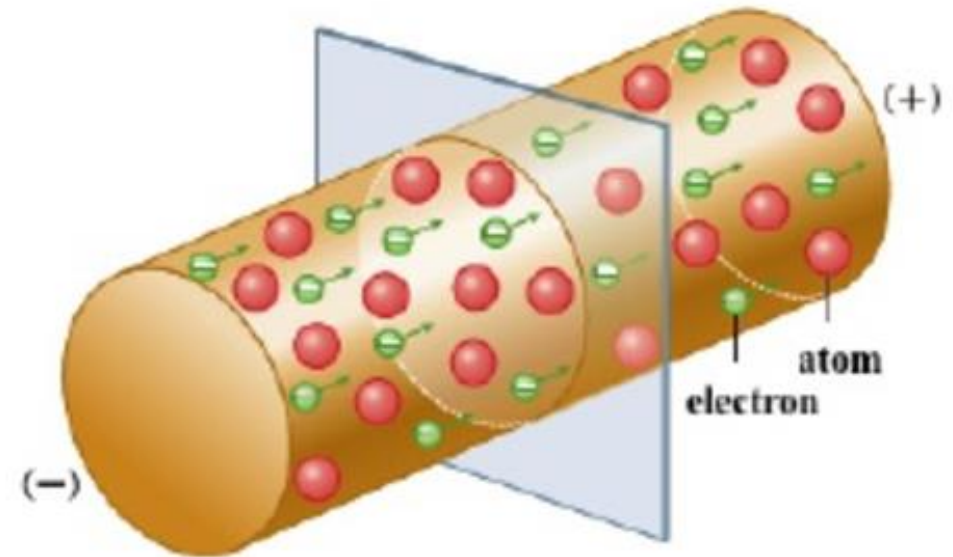

*Napätie = motivácia „hýbať sa“ pre časticu s elektrickým nábojom – čím väčšia motivácia tým ľahší a rýchlejší pohyb, tým **väčšia snaha**, sila a **energia** zdolávať prekážky a **odpor**.*

Elektrický prúd (current)

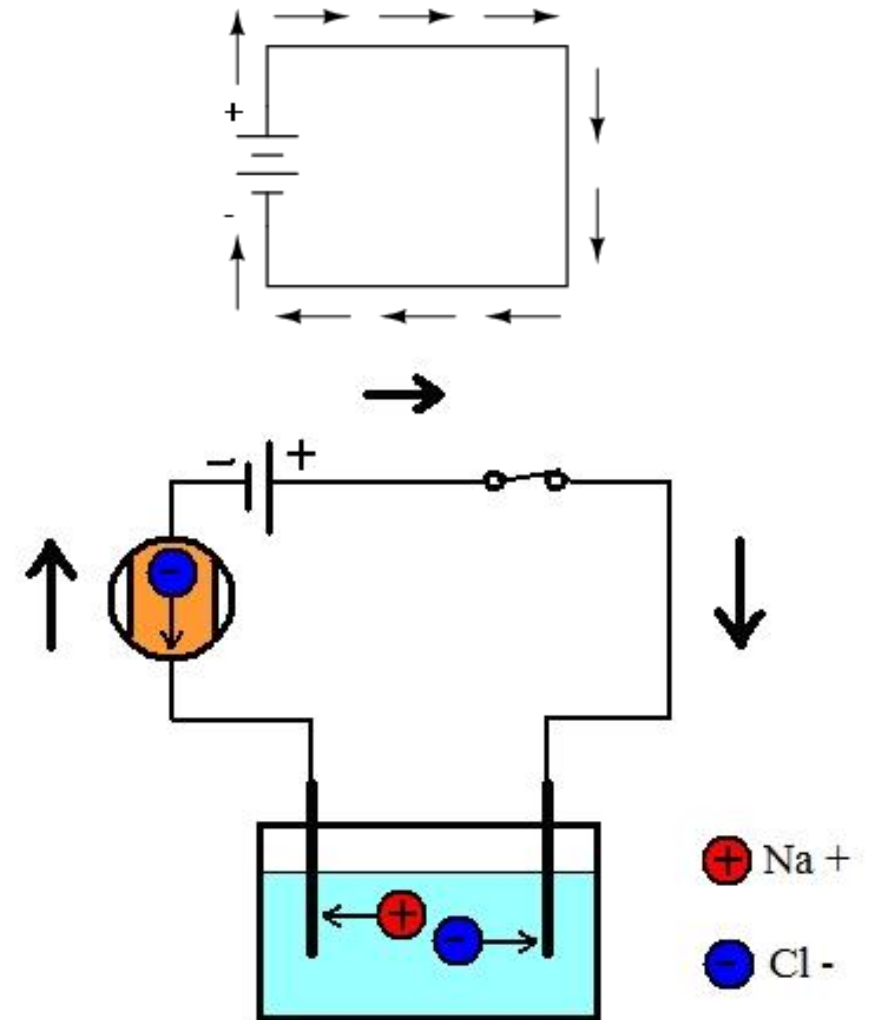
- **fyzikálna veličina**, ktorá
  - vyjadruje **množstvo elektrického náboja**, ktorý prejde prierezom vodiča za jednotku času
- označenie: **I**
- jednotka: **ampér (A)**

metafora: „prietok“

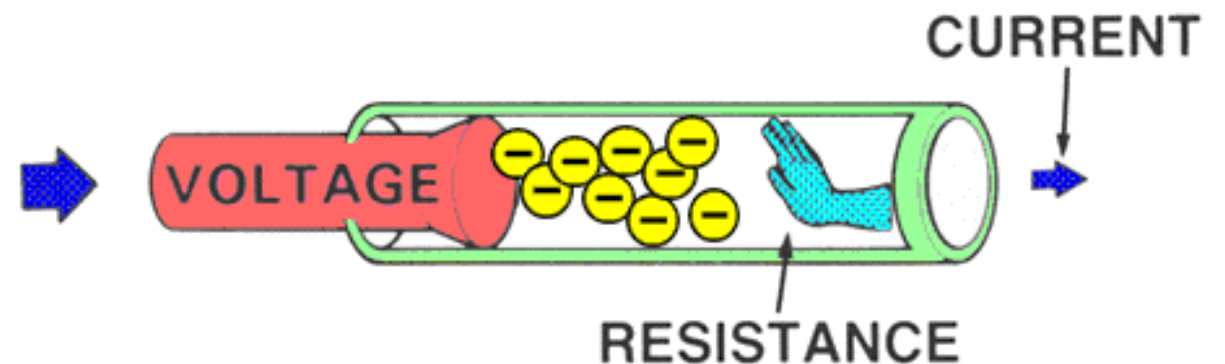
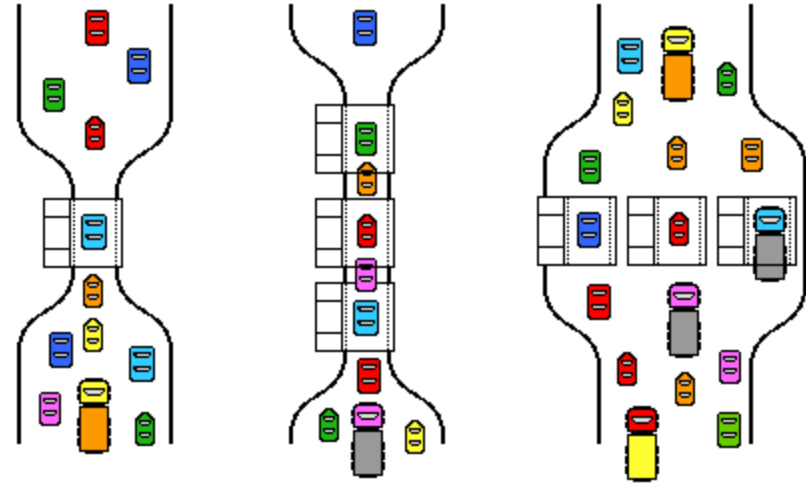
Smer elektrického prúdu

- konvenčný prúd vs. elektrónový prúd
- (konvenčný) prúd
  - zakresľujeme v smere pohybu častíc s **kladným nábojom**
  - od **katódy** zdroja (+) k **anóde** (-) zdroja
- nielen elektróny prenášajú náboj

Elektrický odpor (resistance)

- fyzikálna veličina, ktorá
  - vyjadruje schopnosť materiálu **zabraňovať prechodu** elektricky nabitých častíc
- označenie: **R**
- jednotka: **ohm (Ω)**

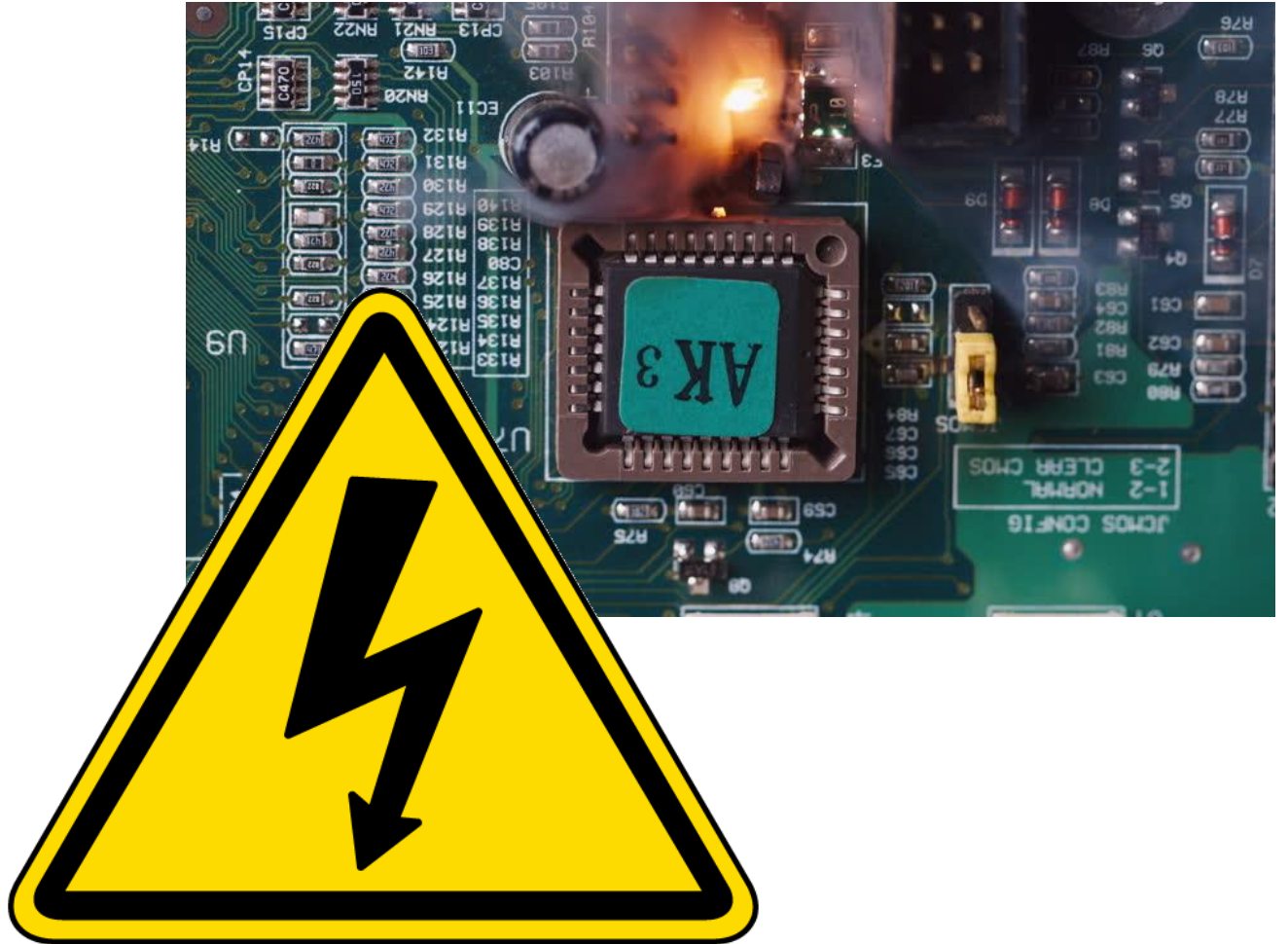
Elektrický odpor

- „Častica s nábojom pri prekonávaní odporu odovzdáva energiu.“

Nulový elektrický odpor

- skrat (short circuit)

Poistky, ističe, proudové chrániče

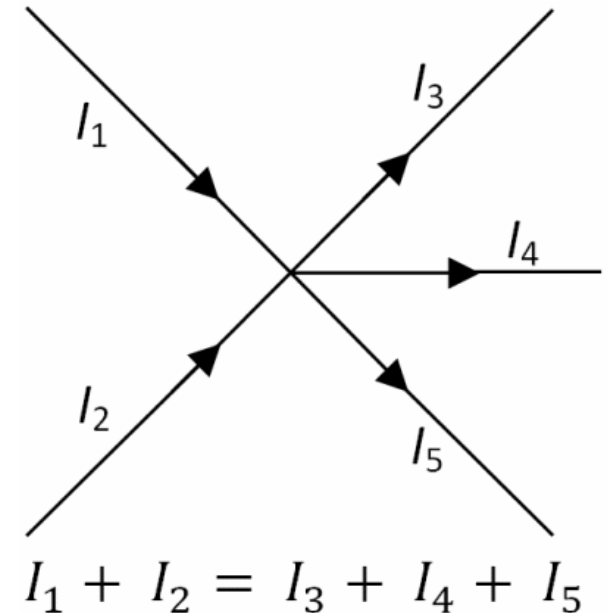

Zákony

- Ohmov zákon:

$$R = \frac{U}{I}$$

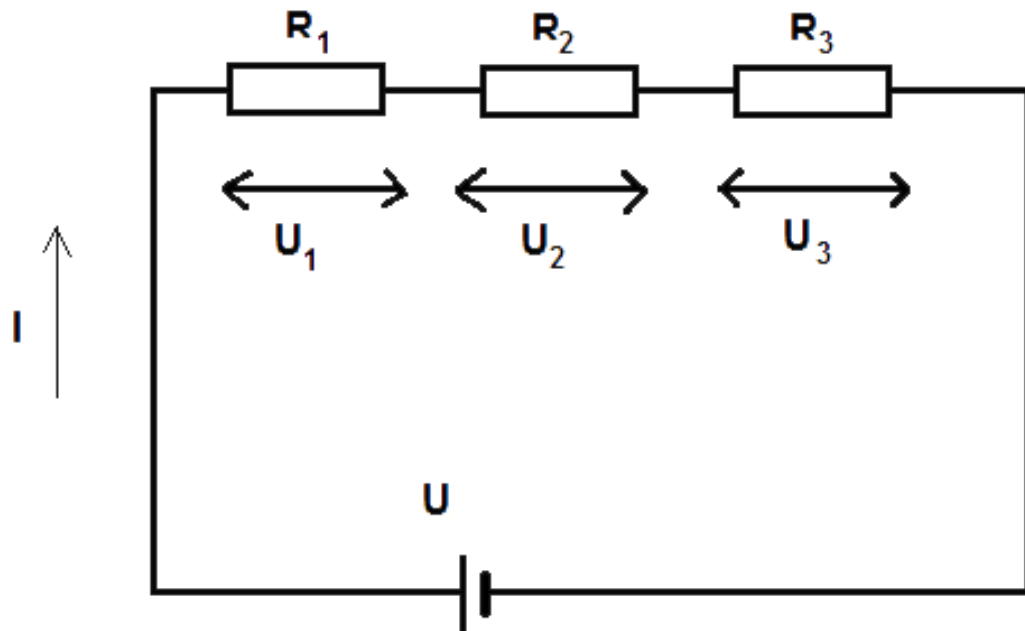
- Prvý Kirchoffov zákon:
  - *Súčet prúdov vstupujúcich do uzla sa rovná súčtu prúdov z uzla vystupujúcich.*

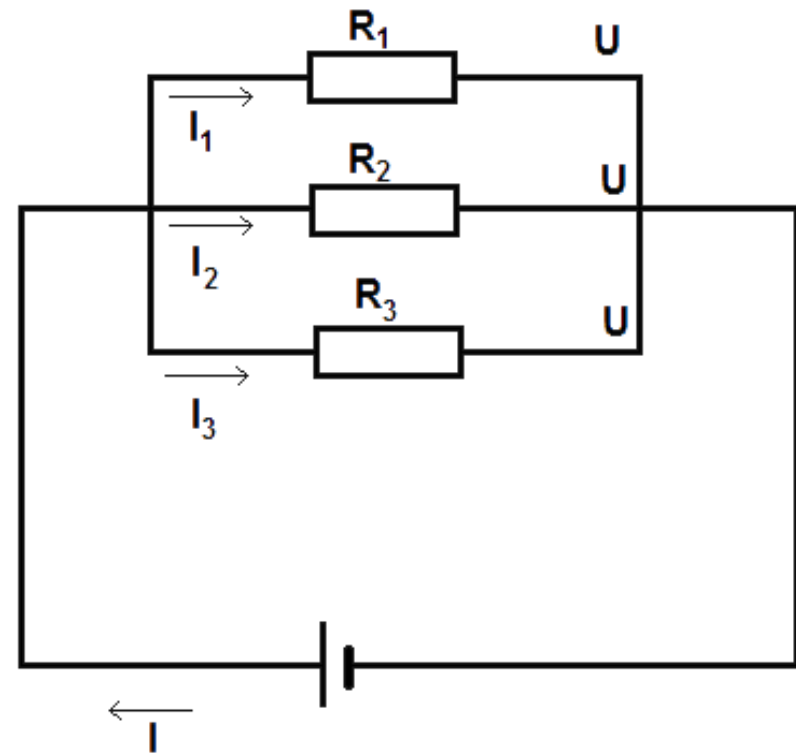

Zapojenie rezistorov

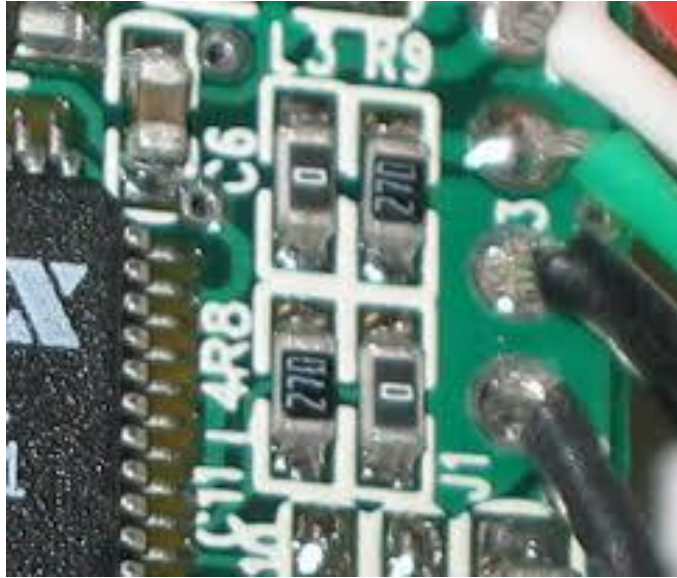
Sériové zapojenie

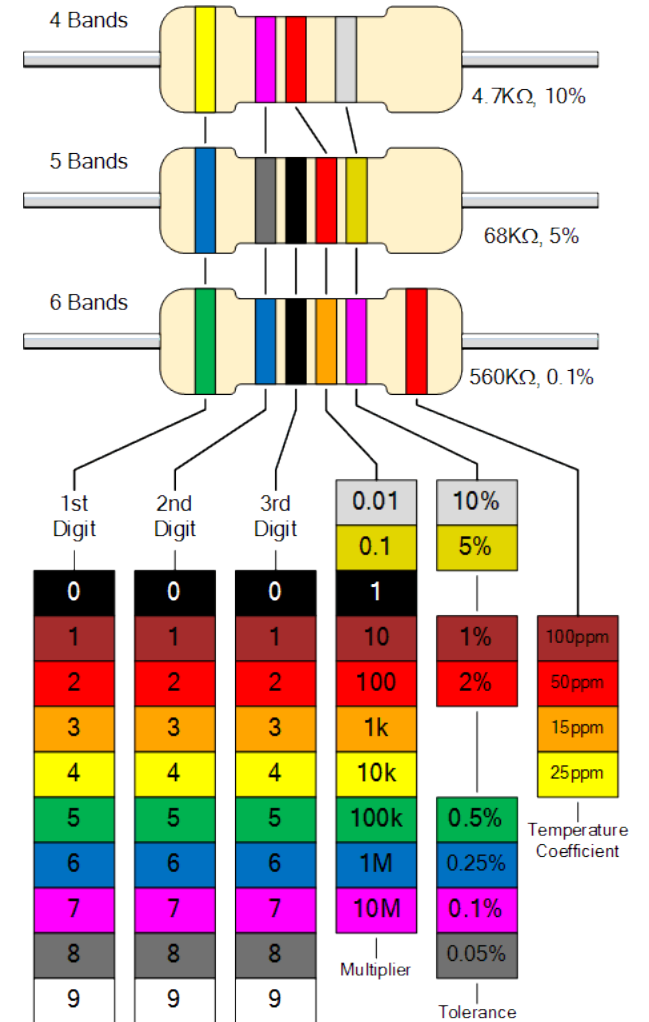
Paralelné zapojenie

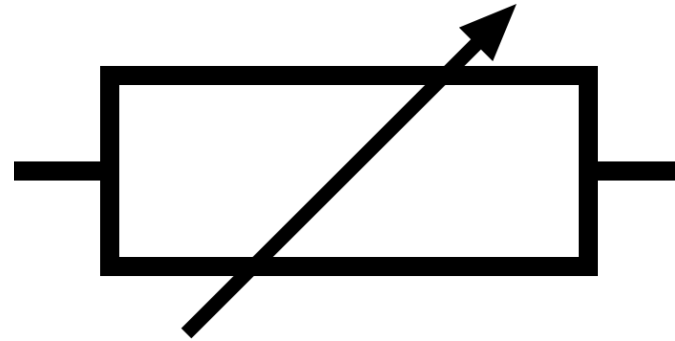
Rezistor

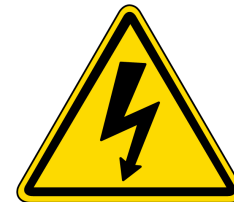
- 3x (2x) číslo + násobok + tolerancia + (teplotný koeficient)
- SMD – 2x číslo + násobok
- štandardné hodnoty

Potenciometer

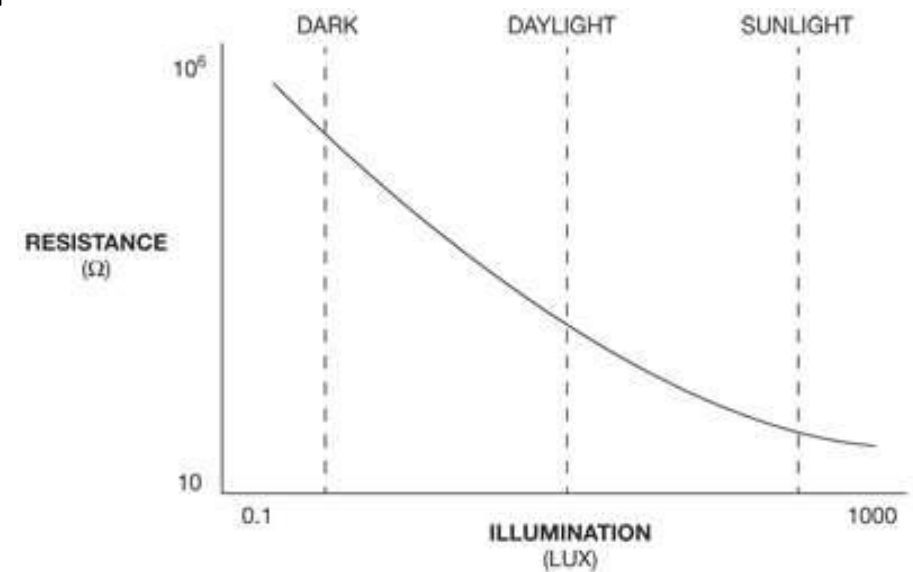
- GND – Signal - VCC
- súčiastka s meniteľným odporom
- delič napätia

Pozor na polohu s 0 Ω

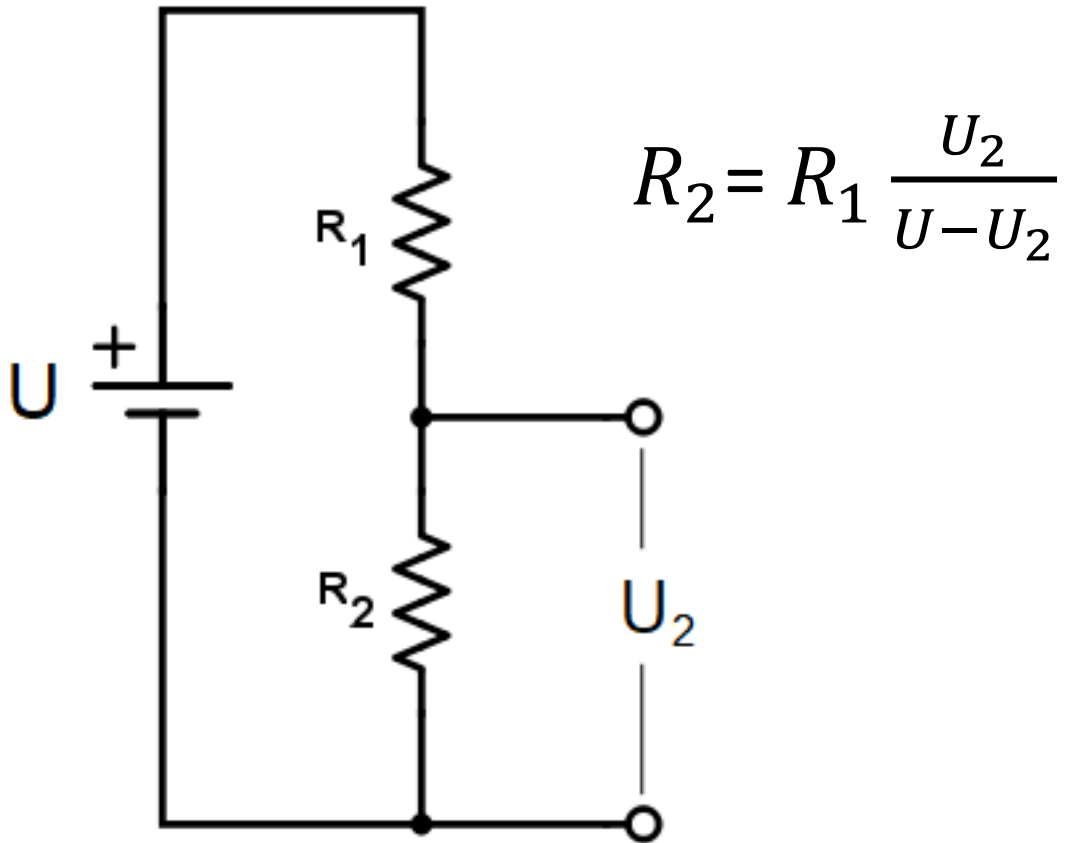
Analógové senzory

- **transformujú** fyzikálnu veličinu na **inú** elektricky **merateľnú** veličinu (napr. odpor alebo napätie)
- **Fotorezistor**
  - intenzitu svetla „transformuje“ na odpor
  - s vyššou intenzitou klesá odpor

**Ako zmerať odpor
len pomocou voltmetra?**

Delič napätia (voltage divider)

- Aplikácie:
  - „transformácia“ odporu na napätie
  - „transformácia“ prúdu na napätie
  - zníženie rozsahu napätia (napr. z rozsahu 0-5V na 0-3.3V)
- Prečo?
  - vstupné piny mikrokontrolérov dokážu **merať len napätie** v istom rozsahu

Ďakujem za pozornosť